



EIROPAS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS FONDS (ERAF)

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) ir viens no galvenajiem ES kohēzijas politikas finanšu instrumentiem. Tā mērķis ir palīdzēt samazināt Eiropas reģionu attīstības līmeņu atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalcību. Īpaša uzmanība tajā tiek pievērsta reģioniem, kuri cieš no pastāvīgiem nelabvēlīgiem dabas vai demogrāfiskiem apstākļiem, piemēram, attālākiem mazapdzīvotiem ziemeļu reģioniem un salām, pārrobežu un kalnu reģioniem.

JURIDISKAIS PAMATS

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174.–178. pants.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006.

MĒRĶI

LESD 176. pants nosaka, ka Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir paredzēts, lai palīdzētu izlīdzināt ES reģionu galvenās attīstības līmeņu atšķirības. Fonds to var panākt, nodrošinot atbalstu:

- mazāk attīstīto reģionu attīstīšanai un strukturālai pielāgošanai;
- to rūpniecības rajonu pārkārtošanai, kuros notiek lejupslīde.

ERAF, Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Kohēzijas fonds pēc vairākkārtējas noteikumu pārskatīšanas ir izvirzījis galvenos mērķus laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam, proti,

- ieguldījums izaugsmei un nodarbinātībai, kas stiprinātu darba tirgu un reģionālo ekonomiku;
- Eiropas teritoriālā sadarbība, kas stiprinātu pārrobežu, starptautisko un starpreģionālo sadarbību Eiropas Savienībā.

Pirmajam mērķim paredzētie resursi tiks piešķirti trim dažādām reģionu grupām:

- vairāk attīstītiem reģioniem, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju pārsniedz 90 % no ES vidējā rādītāja;
- pārejas reģioniem, kuru IKP ir robežās no 75 % līdz 90 % no ES vidējā rādītāja; kā arī

— mazāk attīstītiem reģioniem, kuru IKP uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 75 % no ES vidējā rādītāja.

ERAF arī atbalsta pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Vismaz 5 % no katrā dalībvalstij paredzētās ERAF paketes ir jāpiešķir integrētai rīcībai saistībā ar pilsētu ilgtspējīgu attīstību, lai risinātu pilsētu teritoriju ekonomiskās, vides, klimata, demogrāfiskās un sociālās problēmas.

Sīkāka informācija par ERAF līdzekļu piešķiršanu un turpmāko izmantošanu ir noteikta partnerības nolīgumos. Tie ir stratēģiski dokumenti, kurus izstrādājusi katra dalībvalsts, piedaloties reģionālajiem un sociālajiem partneriem.

TEMATISKĀ KONCENTRĀCIJA

Ņemot vērā to, ka ERAF sniedz ieguldījumu stratēģijā “Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei, tam ir jākoncentrējas uz šajā stratēģijā noteiktajām prioritātēm. Galvenās prioritātes:

- a. pētniecība un inovācija;
- b. informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT);
- c. mazie un vidējie uzņēmumi (MVU);
- d. mazoglekļa ekonomikas veicināšana.

Attiecīgo prioritāšu atbalsta pakāpe būs atšķirīga atkarībā no atbalstāmās reģionu grupas. Noteikts, ka vairāk attīstītiem reģioniem ir jāpiešķir vismaz 80 % no tiem atvēlētajiem ERAF resursiem vismaz divām no šīm prioritātēm un vismaz 20 % mazoglekļa ekonomikai. Pārejas reģioniem ir jāpiešķir vismaz 60 % no tiem atvēlētajiem ERAF resursiem vismaz divām no šīm prioritātēm un vismaz 15 % mazoglekļa ekonomikai. Mazāk attīstītajiem reģioniem ir jāpiešķir vismaz 50 % no tiem atvēlētajiem ERAF resursiem vismaz divām no šīm prioritātēm un vismaz 12 % mazoglekļa ekonomikai.

BUDŽETS UN FINANŠU NOTEIKUMI

Laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam Eiropas Savienība piešķirs vairāk nekā EUR 325 miljardus (2011. gada cenās) kohēzijas politikai, no kuriem gandrīz EUR 256 miljardus piešķirs diviem struktūrfondiem, proti, ERAF un ESF. ERAF paredzēto budžeta daļu noteiks katras ES dalībvalsts līmenī.

ERAF un ESF				ERAF
Ieguldījums izaugsmei un nodarbinātībai				Eiropas teritoriālā sadarbība
Mazāk attīstītie reģioni	Pārejas reģioni	Papildu piešķirums attālākajiem reģioniem un mazapdzīvotiem reģioniem	Vairāk attīstītie reģioni	
164 279	32 085	1 387	49 271	8 948

Avots: Eiropas Komisija (miljoni EUR, 2011. gada cenās).

Nepieciešamo līdzfinansējuma apjomu ERAF finansētajiem projektiem nosaka pēc attiecīgo reģionu attīstības pakāpes. Mazāk attīstītu reģionu (un attālāko reģionu) projektu izmaksas

ERAF var finansēt līdz 85 % apmērā. Pārējās reģionu projektu izmaksas var finansēt līdz 60 %, savukārt vairāk attīstīto reģionu projektus – līdz 50 %.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Saskaņā ar Lisabonas līgumā ieviestajiem jaunajiem noteikumiem jaunu regulu sagatavošanas procesā, kas attiecas uz struktūrfondi, Eiropas Parlamentam ir tāda pati nozīme kā Komisijai un Padomei. Sagatavojot ERAF regulu 2014.–2020. gadam, ievērota parastā likumdošanas procedūra, saskaņā ar kuru Parlamentam ir visas tiesības ierosināt grozījumus. Sarunu laikā par ES kohēzijas politiku 2014.–2020. gadā Parlamentam izdevās panākt lielāku elastību to noteikumu piemērošanā, kas saistīti ar tematisko koncentrāciju un ieguldījumu prioritātēm. Turklāt tas pastiprināja ERAF atbalstu pilsētām un integrētai pilsētvides politikai.

Jaunajā 2016. gada 14. septembra tiesību akta priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskatu/pārskatīšanu ([COM\(2016\)0603](#)) būtu jāparedz iespēja Parlamentam no jauna izvērtēt 2014.–2020. gada laikposma atlikušo gadu prioritātes.

Šajā jaunajā tiesību akta priekšlikumā ir iekļauta DFS novērtēšana ar mērķi sniegt ieguldījumu divos no tās galvenajiem mērķiem: vienkāršošanā un elastībā, kas sniegtu labumu ES līdzekļu saņēmējiem. Priekšlikumā ir paredzēti uzlabojumi attiecībā uz vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu Regulā (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

[Jacques Lecarte](#)
[06/2017](#)